

ΚΡΙΣΙΣ
ΤΟΥ
ΣΕΒΑΣΤΟΠΟΥΛΕΙΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

ΤΟΥ ΙΔΡΥΘΕΝΤΟΣ
ΠΡΟΣ ΒΕΛΤΙΩΣΙΝ ΤΗΣ ΣΗΜΕΡΙΝΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΑΠΑΓΓΕΛΘΕΙΣΑ
ΕΝ ΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΑΙΘΟΥΣΗ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

τῇ 30 Μαρτίου 1908

ΥΠΟ ΤΟΥ ΕΙΣΗΓΗΤΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΙΣΤΡΙΩΤΟΥ



ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ Η. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ
1908





21



12

ΚΡΙΣΙΣ
ΤΟΥ
ΣΕΒΑΣΤΟΠΟΥΛΕΙΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

ΤΟΥ ΙΔΡΥΘΕΝΤΟΣ
ΠΡΟΣ ΒΕΛΤΙΩΣΙΝ ΤΗΣ ΣΗΜΕΡΙΝΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΑΠΑΓΓΕΛΘΕΙΣΑ
ΕΝ ΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΑΙΘΟΥΣΗ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

τῇ 30 Μαρτίου 1908

ΥΠΟ ΤΟΥ ΕΙΣΗΓΗΤΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΙΣΤΡΙΩΤΟΥ



ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ
1908



*Σεβασμιώτατε μητροπολίτα, φιλοπάτριδες συμπολίται,
φιλόμουσοι δέσποιναι καὶ δεσποινίδες καὶ εὐγενὴς τοῦ
Πανεπιστημίου νεολαία.*

Ἡ ἡμετέρα φυλὴ κατὰ τὸν ἄρτι λήξαντα αἰῶνα διεπράξατο δύο μεγάλα καὶ τηλεφανῇ ἔργα, ἅπερ διεγείρουσιν ἀκραιφνῇ τὸν θαυμασμὸν ὁλοκλήρου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ ἅπερ ἔσονται τὰ ἀφθαρτα τῶν ἡμετέρων πατέρων τρόπαια καὶ τὰ ἀείμνηστα τῆς φιλοπατρίας καὶ τῆς συνέσεως τεκμήρια. Τὰ ἐθνοποιὰ Ῥήγα τοῦ Φεραίου ἄσματα, τὸ σκῆπτρον τοῦ ἡγεμόνος τῆς Λακωνίας, ἡ σύνεσις τοῦ στρατηγοῦ τῆς Πελοποννήσου, ἡ πολεμικὴ τοῦ Καραϊσκάκη ἐμπειρία, τὸ ἡρωϊκὸν τοῦ Παπαφλέσσα καὶ τοῦ Μπότσαρη μένος, ἡ ἀπτόητος τοῦ Μιαούλη ἱταμότης, ὁ τυραννοκτόνος τοῦ Κανάρη πυρσός, τὰ πλούτη τοῦ Κουντουριώτου, ἡ ἀφιλοκερδὴς τῶν πολεμιστῶν αὐτοθυσία καὶ τὸ θρησκευτικὸν αὐτῶν αἴσθημα συνηνώθησαν, ὅπως τὰ δεσμὰ τῆς δουλοσύνης θραύσωσι καὶ ἐλευθέρους ἡμᾶς καὶ τοὺς ἡμετέρους ἐπιγόνους ἀναδείξωσιν.

Ἀλλὰ μόνον τὰ ὑπεράνθρωπα τῶν ἡρώων ἐκείνων ἔργα καὶ ἡ κτῆσις τῆς ἐλευθερίας δὲν ἦσαν ἱκανά, ὅπως συμπήξωσιν ἔθνος, ἀναδείξωσι τοῦτο ἀσφαλὲς καὶ ἀπόρθητον, εἰ μὴ ὁλόκληρον τὸ Ἑλληνικὸν γένος στρατηγοῦντος τοῦ Χίου Κοραῆ ἡγωνίζετο ἐπὶ ἓνα ὅλον αἰῶνα, ὅπως καθήρη καὶ πλουτίσῃ τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν γλῶσσαν. Ἡ γλωσσικὴ τοῦ Πλάτωνος ἀλουργίς καὶ ἡ εὐανθὴς τοῦ Σοφοκλέους πορφύρα καταπесоῦσαι ἐν τῷ βορβόρῳ τῆς δουλοσύνης ἐμιάνθησαν καὶ μετεσχηματίσθησαν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε μόλις διεκρίνοντο τῶν ἐπαιτικῶν ῥακίων καὶ τῶν βαρβαρικῶν ἀναξυρίδων. Αἱ λέξεις ἡκρωτηριάσθησαν οἰκτρῶς καὶ ὁμοιάζον πρὸς ἐδέσματα, ἅπερ μῦς περιέφαγον, ξενικαὶ λέξεις κατερρύπαναν τὴν καθαρότητα τῆς γλώσσης καὶ ἡ ὅλη

φρασεολογία αὐτῆς ἐταπεινώθη, ὥς ἐγένετο ταπεινὸς ὁ τῶν δούλων Ἑλλήνων βίος.

Ἐπειδὴ δ' ὅμως αἱ λέξεις καὶ αἱ φράσεις ἐξήρχοντο ἐκ τοῦ στόματος τῆς μητρὸς καὶ τῆς προμήτορος, ἐγίνοντο μὲν προσφιλεῖς καὶ ἔκρουον τὰς χορδὰς τῆς καρδίας, ἀλλὰ δὲν ἠδύναντο νὰ εἰκονίσωσιν ἐννοίας ὑψηλοτέρας τῶν φυσικῶν ἀναγκῶν οὐδὲ νὰ ἀνέλθωσι μέχρι τοῦ κόσμου τῶν ἰδεῶν, ἃς ἐδημιούργησεν ἡ τῶν ἡμετέρων προγόνων μεγαλοφυΐα. Οὕτως ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἡ ἐξαγγείλασα τοῖς ἀνθρώποις τὰς Πλατωνικὰς ἰδέας καὶ τὰ θεόπνευστα τοῦ χριστιανισμοῦ εὐαγγέλια, ἡ γλῶσσα, ἡ ὑμνήσασα τοὺς ἥρωας τῆς Ἰλιάδος καὶ τοὺς νικητὰς τῆς Ὀλυμπίας, ἡ ἐν τῷ θεάτρῳ ἐξάρασα τὴν διάνοιαν τῶν ἐν Σαλαμῖνι ἀγωνισαμένων ναυτῶν διὰ τῆς Περσηίδος τοῦ Αἰσχύλου καὶ κατακλήσασα τὰ ὦτα τῶν θαυμαστῶν τοῦ Περικλέους διὰ τῆς Ἀντιγόνης τοῦ ἀριστοτέχνου τραγικοῦ, ἡ γλῶσσα, λέγω, αὕτη, ἐταπεινώθη τοσοῦτον, ὅσον ἤρμοζεν εἰς τὰ στόματα δούλων. Ἡ Γιγαντομαχία τῶν πατέρων ἡμῶν ἀνεκτέησεν μὲν τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλὰ μόνος ὁ ἡρωϊσμός δὲν δημιουργεῖ ἔθνη, οὐδὲ ποιεῖ ταῦτα ἀπόρθητα, οὐδ' ἐξαίρει ταῦτα μέχρι τοῦ ὑψηλοῦ ἐπιπέδου τῶν πεπολιτισμένων λαῶν, ἀλλ' ἡ γλῶσσα, ἥτις δὲν δημιουργεῖ μὲν ἰδέας, ἀλλὰ διὰ τῆς διαδόσεως τρέφει ταύτας καὶ ἀναπτύσσει. Ἦτο λοιπὸν ἀνάγκη γλώσσης ὑπερτέρας τῆς δουλικῆς καὶ ταύτην δὲν ὥκνησεν, ἵνα δημιουργήσῃ ἡ νεωτέρα Ἑλλὰς διὰ τῶν ἐξοχωτέρων αὐτῆς διανοιῶν.

Τὴν γλῶσσαν ὅμως δημιουργοῦσι πολλοὶ αἰῶνες καὶ οὐχὶ ὀλίγαι δεκαετηρίδες. Αἱ δυσχέρειαι ἦσαν μὲν μεγάλαι καὶ δυσυπέρβλητοι, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐπίκουροι οὔτε μικροὶ οὔτε ἀνεπαρκεῖς. Κατ' ἐξοχὴν ἡ Ἐκκλησία μετὰ τοῦ ἱεροῦ εὐαγγελίου, τῶν τροπαρίων, τῶν κοντακίων, τῶν κανόνων καὶ τῶν ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν ᾠσμάτων, οἱ Πατριάρχαι, οἱ μητροπολίται καὶ οἱ ἱερεῖς, τὰ σχολεῖα μετὰ τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων, οἵτινες εἶναι τὸ ἀκένωτον τῆς γλώσσης ταμεῖον, καὶ μετὰ τῶν διδασκάλων ἐμπνευσμένων ὑπὸ ἱεροῦ ἐνθουσιασμοῦ πρὸς τὴν γλῶσσαν τοῦ Πλάτωνος, οἱ πολιτικοὶ ῥήτορες ἐν τῷ κοινοβουλίῳ, οἱ δικανικοὶ ἐν τοῖς δικαστηρίοις, οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ῥήτορες ἐν ταῖς ὁμιλίαις, οἱ ἄλλοι ἐν τοῖς πολυωνύμοις συλλόγοις καὶ λέσχαις καί, καθ' ὅλου εἰπεῖν, σύμπας ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἐν ταῖς ποικίλαις αὐτοῦ σχέ-

σεσι συνεβάλετο πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ μεγάλου γλωσσικοῦ οἰκοδομήματος.

Τὰ μέγαρά ταῦτα δὲν εἶναι πλινθυφῇ, ὥς αἱ καλύβαι τῶν δούλων τῶν παρελθουσῶν γενεῶν, ἀλλ' ὥκοδομήθησαν διὰ στύλβοντος Πεντελησίου μαρμάρου κατὰ τὸ ἀρχιτεκτονικὸν σχέδιον τοῦ Κοραῆ, ὅστις ἐδίδαξεν ἡμᾶς τοὺς νεωτέρους, ἵνα ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀφομοιωμὴν τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν πρὸς τὴν θείαν τοῦ Πλάτωνος καὶ τὴν εὐπλαστον καὶ μελιχρὰν τοῦ Ξενοφώντος. Κατὰ τὰ διδάγματα τοῦ ἐθναγοῦ Κοραῆ ἡ ἡμετέρα φυλὴ φιλοτίμως ἐργασαμένη ἐκάθηρε καὶ ἐπλούτισε τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε δὲν ὑπάρχει οὔτε ὑψηλὴ ἰδέα, οὔτε λεπτὸν αἴσθημα, οὔτε ἐπινόημα τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, ὅπερ δὲν ἐκδηλοῦται διὰ τῆς νεωτέρας ἡμῶν γλώσσης. Ἡ δ' ὅλη σύνθεσις τῶν λέξεων ἀποτελεῖ ἁρμονίαν τὰ ὦτα κηλοῦσαν καὶ καταγοητεύουσιν τὴν καρδίαν. Πάσας τὰς λέξεις ἐκλέγει εὐφώνους, λείας καὶ μαλακὰς καὶ ἀπεχθάνεται τὰς τραχείας καὶ ἀντιτύπους συλλαβὰς καὶ δύναται τις νὰ παραβάλλῃ πρὸς τὰ ὑφάσματα τὰ ἔχοντα καλοὺς μίτους ἢ πρὸς τὰς γραφὰς τὰ ζωηρὰ χρώματα ἐχούσας. Ἄν δὲ κατὰ τι ἦναι ὑποδεεστέρα τῆς Ἀτθίδος, τοῦ χρόνου προϊόντος καὶ κατὰ τοῦτο θέλει ἀφομοιωθῇ. Ὁμολογουμένως ὅμως διὰ τῆς ἀναλύσεως ἡ νεωτέρα ἡμῶν γλῶσσα ἐγένετο εὐληπτοτέρα τῆς ἀρχαίας.

Διὰ τῆς ἀφομοιώσεως τῆς νεωτέρας πρὸς τὴν ἀρχαίαν ἠδυνήθημεν νὰ ἐννοῶμεν τό τε εὐαγγέλιον καὶ τὰ ἄλλα ἱερὰ ἡμῶν βιβλία, νὰ εἰσερχώμεθα θαρραλέοι εἰς τοὺς ἀμυθήτους τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων θησαυροὺς καὶ νὰ ποιήσωμεν κτῆμα τὸν πολιτισμὸν ἐκεῖνον, ἐξ οὗ ἀπορρέει ὁ νεώτερος. Διὰ τῆς γλώσσης ταύτης καὶ διὰ τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων κατέχομεν τὰ σκῆπτρα τοῦ πολιτισμοῦ ἐν τοῖς λαοῖς τῆς Ἀνατολῆς καὶ οἱ ἡμέτεροι ὁμογενεῖς οἱ δι' ἱστορικὰς περιπετείας τὴν πάτριον γλῶσσαν ἀποβαλόντες κατ' ὀλίγον ἐπανέρχονται εἰς αὐτήν, διότι ὁμολογουμένως εἶναι ὑπερτέρα πασῶν τῶν γλωσσῶν τῶν περιόικων λαῶν. Καὶ οἱ μὲν λαοὶ τῆς Ἀνατολῆς καταλείπουσι τὴν Βουλγαρικὴν, τὴν Ἀρμενικὴν καὶ τὴν Τουρκικὴν, ἵνα ἐπανέλθωσι εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Δημοσθένους καὶ ἐπανελθόντες πλουτίσωσι τὴν διάνοιαν αὐτῶν διὰ τοῦ κόσμου τῶν ἰδεῶν. Οἱ δὲ τῆς Δύσεως λόγιοι μετ' εὐλαβείας φέρονται πρὸς ἡμᾶς, οἵτινες διὰ τῶν ἀρ-

ρήκτων τῆς γλώσσης δεσμῶν συνδεόμεθα μετὰ τῶν δημιουργῶν τοῦ πολιτισμοῦ. Ἐκ πάντων τούτων καὶ ἐκ πολλῶν ἄλλων, ἅπερ ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ, ἡ γλῶσσα εἶναι τὸ ἀπόρητον τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ὑπάρξεως φρούριον καὶ ἡ ἀσφαλεστάτη τῆς κλυδωνιζομένης φυλῆς ἄγκυρα.

Τὸ ἐλληνικὸν γένος ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει ἐδουλώθη ὑπὸ σκληρῶν καὶ βαρβάρων κατακτητῶν, ὥς τῶν Ῥωμαίων, τῶν Ἀράβων καὶ τῶν Τούρκων, ἀλλὰ καὶ οὗτοι δὲν ἐτόλμησαν, ἵνα διαλύσωσι καὶ φθείρωσι τὴν γλῶσσαν ἡμῶν, ὅπερ ἐβουλήθησαν οἱ Ἕλληνες χυδαῖσταί. Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι οἱ γνήσιοι τοῦ Μαλαλᾶ ἀπόγονοι καὶ ἐνθουσιώδεις τοῦ Πτωχοπροδρόμου θαυμασταὶ διαιροῦνται εἰς τρεῖς τάξεις· εἰς δούλους ἀντεθνικῶν ἐνεργειῶν, εἰς ἀνισορρόπους καὶ εἰς ἀμαθεῖς. Ἡ πολυκέφαλος αὕτη Ὑδρα ἢ ἐν τοῖς τέλμασι τῆς χυδαιότητος διαιτωμένη ἐγείρει ἀλληλοδιαδόχως ἀπεχθεῖς κεφαλὰς κατὰ τοῦ Ἡρακλέους τοῦ ἐθνικοῦ μεγαλείου.

Δὲν ὑπάρχει ἐχθρὸς οὐδὲ πολέμιος ὀλεθριώτερος τοῦ ἡμετέρου γένους, ὅσον οἱ ὀλίγοι οὗτοι ἄνθρωποι, οἵτινες ἐβουλεύθησαν οὐχὶ μόνον ὅπως δουλώσωσι τὸ ἔθνος τὸ δημιουργῆσαν τὴν ἐλευθερίαν, οὐχὶ μόνον ὅπως ἀποσπάσωσι χώρας, αἷς τὸ ἡμέτερον γένος οἴκει χιλιετηρίδας, ἀλλὰ καὶ ὅπως ἀφανίσωσιν αὐτὸ πρόρριζον. Ἐν τῷδε τῷ κόσμῳ δὲν ὑπάρχει τιμιώτερον τῆς ἐλευθερίας οὐδὲ φοβερώτερον τῆς δουλώσεως, καὶ ὅμως καὶ ταύτης εἶναι δεινότερον ἢ διάλυσις καὶ φθορὰ τῆς ἐθνικῆς γλώσσης. Διότι ταύτης διαλυθείσης καὶ φθαρείσης τὰ πάντα συναπόλλυνται. Οἱ χυδαῖσταί εἶναι φοβερώτεροι καὶ τῶν κατακτητῶν, διότι οὐδεὶς τούτων ἔφθειρε τὴν γλῶσσαν ἡμῶν, ἀλλὰ τοῦναντίον, ὥς οἱ Ῥωμαῖοι καὶ οἱ Ἀραβες, ἢ μετήνεγκον τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν εἰς τὰς ἀτέρμονας αὐτῶν κτήσεις ἢ τὰ πνευματικὰ ἡμῶν ἔργα εἰς τὴν ἑαυτῶν γλῶσσαν μετέφρασαν. Καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις τὸ Βρετανικὸν ἔθνος ἀνέλαβε τὴν προστασίαν τῶν Ἑπτὰ νήσων, ἀλλ' ἔδειξε σεβασμὸν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ τὰ ἐλληνικὰ γράμματα.

Οἱ χυδαῖσταί ὅμως ἄνευ πολέμου καὶ νίκης καὶ μόνον διὰ τοῦ δόλου καὶ τῆς κολακείας καὶ μόνον διὰ τῶν ὕβρεων τολμῶσι νὰ ἀφανίσωσι τὴν βασιλίδα τῶν γλωσσῶν. Ἄν ἐπιτύχωσι τοῦ σκοποῦ αὐτῶν, τὸ Ἑλληνικὸν γένος ἀπώλετο. Ἡ Ἑλλὰς διὰ λόγους ἱστορικοὺς δὲν ἔχει γεωγραφικὰ ὅρια προσηκόντως ὠχυρωμένα, ἀλλὰ φρουρεῖται ὑπὸ



τῶν ἐπάλξεων καὶ τῶν τηλεβόλων τῆς γλώσσης. Πᾶς πολίτης ἔχων τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν γλῶσσαν εἶναι ἀγαθὸς στρατιώτης καὶ πυροβολητῆς βάλλων κατὰ τῶν πολεμίων τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους. Ἀλλ' ἄρα γε τοῦτ' αὐτὸ δὲν δύναται νὰ ποιήσῃ ἢ τῶν χυδαῖστων γλῶσσα; Βεβαίως οὐχί· διότι αὕτη εἶναι βόρβορος, εἰς ὃν ὁ εἰσερχόμενος δύναται νὰ μολυνθῇ καὶ δὲν εἶναι ἔπαλξις ἀποκρούουσα τὰς τῶν πολεμίων βολάς. Μόνον ἡ ἐθνικὴ ἡμῶν γλῶσσα ἔχει ἀποκρουστικὴν δύναμιν τῶν ξένων λέξεων καὶ γλωσσικῶν τύπων, αἱ δὲ διάλεκτοι εὐκόλως προσδέχονται τὰ ἀλλότρια στοιχεῖα, ὥς ὁ πηλὸς καὶ ὁ βόρβορος.

Ἡ ἐθνικὴ λοιπὸν γλῶσσα εἶναι οὐ μόνον τὸ ἀμυντήριον κατὰ τῶν ξένων ἐπιδρομῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ ἑλξις, δι' ἧς τὰ μόρια τοῦ ἡμετέρου γένους δὲν ἀποσπῶνται οὐδὲ διασπείρονται. Ρίψατε, φιλοπάτριδες συμπολίται, ὅξυ βλέμμα ἐπὶ τῶν διαφόρων μελῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους, ἅπερ ἀπέβαλον τὴν προγονικὴν αὐτῶν γλῶσσαν, καὶ θέλετε ἀνομολογήσῃ τὴν ἀλήθειαν τῶν ἐμῶν λόγων. Πάντες οὗτοι ἀποβάλλοντες τὴν Ἀρμενικὴν, Ἀραβικὴν, Τουρκικὴν, Ἀλβανικὴν, Σλαβικὴν καὶ ἄλλας γλώσσας ἐπανέρχονται εἰς τὴν τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Δημοσθένους πεποιθότες, ὅτι ἀνακτῶνται τὴν κληρονομικὴν εὐγένειαν τὴν διὰ τῆς γλώσσης ἐκδηλουμένην καὶ γίνονται κύριοι τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, ἐφ' ὧν ὁλόκληρος ὁ πολιτισμὸς ἐρείδεται. Ἄν ὅμως οἱ Ἑλληνικοὶ οὗτοι πληθυσμοὶ μέλλωσι νὰ μάθωσι τὴν φανταστικὴν τῶν χυδαῖστων γλῶσσαν ἢ τὴν πτωχὴν καὶ ἡκρωτηριασμένην τῶν χρόνων τῆς δουλοσύνης, οὐδόλως θέλουσι στέρξει, ἵνα ἀποβάλωσι τὴν Ἀραβικὴν ἢ τὴν Ἀρμενικὴν, διότι αἱ γλῶσσαι αὗται εἶναι ὑπέρτεραι τῆς τῶν χυδαῖστων. Οὕτως ἀπώλοντο τὰ πολλὰ τῶν ξενοφώνων Ἑλλήνων ἑκατομμύρια. Ἐπὶ πᾶσι τούτοις ἂν ἀποβάλωμεν τὴν ἐθνικὴν γλῶσσαν, συναπόλλυται καὶ αὕτη ἡ θρησκεία μεθ' ὁλοκλήρου τοῦ γλωσσικοῦ τῆς ἐκκλησίας διακόσμου. Τότε ἔσται ἀνάγκη, ἵνα καὶ τὸ εὐαγγέλιον μεταφρασθῇ καὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ τοῦ Ῥωμανοῦ καὶ τοῦ Σεργίου ἄσματα καὶ καθ' ὅλου σύμπασα ἡ λειτουργία, διότι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἐκχυδαίσθεις ἔσται ἀνίκανος, ὅπως ἐννοῇ ταῦτα. Μή τις εἴπῃ, ὅτι αὐτὰ ταῦτα ὑπῆρχον καὶ ἐν τοῖς χρόνοις τῆς δουλοσύνης, διότι τότε τὸ ἔθνος ἐνάρκα καὶ οὐδὲν ἠδύνατο νὰ διαπράξῃ καὶ τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα πᾶσαν ἔλλειψιν ἀνεπλήρου.

Ἄλλα δύναται τις νὰ εἴπῃ. Νῦν, ὅτε ἐφθάρησαν τὰ οἰκονομικά τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους καὶ τὰ στρατιωτικά καὶ τὰ ναυτικά, νῦν, λέγω, εὔρες τὴν εὐκαιρίαν, ἵνα εἴπῃς περὶ διατηρήσεως γλώσσης; Τῇ ἀληθείᾳ οἰκτεῖρω τὸν τοιαύτην ἐρώτησιν δυνάμενον νὰ προτείνῃ. Διότι ἂν ὑποτεθῶσιν ἀληθῆ ταῦτα, οἱ πολιτικοὶ ἔβλαψαν τὸ κράτος, οἱ χυδαιῖσται ὅμως ἐργάζονται δαιμονίως, ὅπως ἀποσυνθέσωσι καὶ ἐξαφανίσωσι τὴν εὐγενεστάτην τῶν φυλῶν, ἣ ἀνήκομεν. Τὸ κράτος εἶναι μικρόν, ἀλλ' ἡ φυλὴ εἶναι μεγάλη. Αἱ βλάβαι τοῦ κράτους ἐπανορθοῦνται, αἱ τῆς φυλῆς ὅμως εἶναι ἀνήκεστοι. Ἐν τοῖς τελευταίοις χρόνοις τὸ Ἑλληνικὸν κράτος περιέπεσεν εἰς ἀτυχήματα, ἀλλὰ παρηγορούμεθα, ὅτι ἔχομεν λαὸν ὑπέρτερον παντὸς ἄλλου. Τοῦτο εἶναι τὸ παρήγορον καὶ ἐλπιδοφόρον, ὅτι κυβέρνησιν σοφὴν δύνασαι μετὰ πειράματα νὰ εὔρης, ἀλλὰ τὴν φύσιν τῶν λαῶν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀλλοιώσῃς. Καὶ ὅμως οἱ χυδαιῖσται αὐτὴν τὴν νοημοσύνην τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐβουλεύθησαν, ὅπως μειώσωσι ἐπιβάλλοντες αὐτῷ γλῶσσαν ἀνεπαρκῆ πρὸς τὴν εὐφυΐαν αὐτοῦ καὶ τὰς διανοητικὰς τούτου ἀνάγκας.

Τὸ ζήτημα λοιπὸν τῆς γλώσσης εἶναι ὑπέρτερον πάντων τῶν ἄλλων. Ἡ Ἑλλὰς διεπράξατο πολλὰ καὶ μεγάλα ἔργα, ἀλλὰ τότε μόνον ἡδυνήθησαν οἱ πρόγονοι ἡμῶν νὰ πληρώσωσι τὴν κοσμοϊστορικὴν αὐτῶν ἐντολήν, ὅτε ὁ ἐν Πέλλῃ βασιλικὸς τῶν Ἡρακλειδῶν οἶκος συνήνωσε πάντα τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους τὰ μέλη. Οὕτως ἡ ἱστορία κατέδειξεν ἡμῖν, ἡλικίην σημασίαν ἔχει ἡ πατρὶς τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ Μακεδονικοῦ ζητήματος μεῖζον εἶναι τὸ τῆς γλώσσης, διότι ἐκεῖνο μὲν ἀπειλεῖ τὴν ἀπόσπασιν σπουδαιοτάτου μέλους τοῦ ἐθνικοῦ ὀργανισμοῦ, τὸ δὲ ζήτημα τῆς γλώσσης ὑποσκάπτει τὴν ὑπαρξιν τοῦ ὅλου ἔθνους. Διότι διασπασθείσης τῆς ἐνότητος τῆς γλώσσης τὰ πλεῖστα μέλη τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους ἔσονται βορὰ τοῦ κατακτητικοῦ θηρίου τοῦ ἡμετέρου αἰῶνος, τὰ δ' ὑπολειφθέντα λείψανα θέλουσιν ἀποβλακωθῇ ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε τὴν δουλικὴν διάθεσιν μέλλουσι νὰ ἔχωσιν ὡς φυσικὴν ἰδιότητα. Ἄν δ' ἐπὶ τοῦ χειμάρρου τῆς χυδαιότητος ἐπιπλεύσωσιν ὀλίγαι εὐγενεῖς φύσεις, αὗται θέλουσι μάθῃ ξένας γλώσσας, ὅπως ἐπαρκέσωσιν εἰς τὰς πνευματικὰς αὐτῶν ἀνάγκας.



Δὲν ἐξετάζομεν τὸ ζήτημα ὑπὸ αἰσθητικὴν ἔποψιν, διότι περὶ τούτου ἡδύνατό τις νὰ ἀπαγγείλῃ μακροὺς λόγους καταδεικνύων τὰς ἀρετὰς τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, τῆς γλώσσης τῆς ἀξίας τῶν θεῶν καὶ τῆς γλώσσης, ἣν οἱ σοφοὶ τοῦ κόσμου προτείνουν ὡς παγκόσμιον καὶ ἐξ ἧς λαμβάνουσι τὰ ὀνόματα πασῶν τῶν νεωτέρων ἀνακαλύψεων. Τῇ ἀληθείᾳ εἶναι οἰκτρόν, ὅτι ἐν χρόνοις, καθ' οὓς οἱ Ἴταλοι καὶ οἱ Ῥουμᾶνοι ἀποβάλλοντες τὰς χυδαίας λέξεις πειρῶνται, ὅπως τὴν γλῶσσαν αὐτῶν ἐκλατινίσωσι, καὶ οἱ Μωαμεθανοί, ὅπως διὰ τῆς εἰσαγωγῆς Ἀραβικῶν λέξεων τὴν Τουρκικὴν ἐξευγενίσωσι, καὶ ὁ νῦν αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας καὶ οἱ τούτου ὀπαδοὶ ἐκβάλλουσι τὰς ξένας λέξεις, ὅπως ἀντικαταστήσωσι διὰ Γερμανικῶν, ἐν τοῖς χρόνοις, λέγω, τούτοις οἱ χυδαῖσται ἐκδιώκουσι τὰς λέξεις τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Δημοσθένους, ἃς ἡ φιλοπατρία τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων εἰσήγαγεν εἰς τὴν καθεστῶσαν γλῶσσαν, ὅπως εἰσαγάγωσιν Ἑνετικάς, Τουρκικάς καὶ ἄλλας μιξοβαρβάρους.

Καὶ λοιπὸν ἀφ' οὗ ἡ ἐθνικὴ ἡμῶν γλῶσσα ἔχει τηλικούτον κάλλος, οὐδεὶς φόβος, μὴ ἡττηθῇ ὑπὸ τῆς εἰδεχθοῦς χυδαίας. Τὴν γνώμην ταύτην εἶχον πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων, μέχρις οὗ οἱ χυδαῖσται εἰς τὰ ἔσχατα προβάντες ἐξεδήλωσαν τοὺς ἀπαισίους αὐτῶν σκοπούς. Βεβαίως ἡ ἡμετέρα γενεὰ ἡ ἀνατραφεῖσα ἐν τῇ ἐθνικῇ γλώσσῃ ἀποκρούει τοὺς κινδύνους, ἀλλ' οἱ χυδαῖσται διαπλάσσουν ἄλλας γενεὰς διὰ τῶν σχολείων. Ὅταν αἱ ἀηδόνες καταπέσωσιν εἰς τὸν βόρβορον, δὲν ἄδουσιν, ἀλλὰ δίκην σκολήκων ἐν αὐτῷ συστρέφονται. Διὰ τοῦτο ἡ αἰσιοδοξία εἶναι ἐπικίνδυνος καὶ ἐθνοκτόνος καὶ ἔχουσι δίκαιον μᾶλλον οἱ ἀγανακτοῦντες κατὰ τῶν χυδαῖστων ἢ οἱ γελῶντες διὰ τὴν κουφότητα αὐτῶν.

Γινώσκετε, φιλοπάτριδες συμπολῖται, ποῦ περιήλθομεν; Ἡ ὥς ἀγαθοὶ πολῖται νὰ ἐμμείνωμεν πρὸς στερέωσιν τῆς γλώσσης καὶ τοῦ ἔθνους ἢ λαβόντες τοὺς πῖλους ἡμῶν νὰ τραπῶμεν τὴν ὁδὸν τῶν Ἰουδαίων τὴν ἄγουσαν εἰς τὸ ἄπατρι καὶ τὸν κερδοσκοπικὸν κοσμοπολιτισμόν. Καὶ ὅμως ἐν χρόνοις, καθ' οὓς καὶ οἱ Ἰουδαῖοι ἐργάζονται, ὅπως συνοικίσωσι τὴν Παλαιστίνην, οἱ συμπολῖται ἡμῶν μοχλοῦσιν, ἵνα ἐξοικίσωσι καὶ ἐρημώσωσι τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν ὅλην Ἑλλάδα.

Ἀλλὰ τύχῃ ἀγαθῇ δὲν εἶναι πεπρωμένον, ἵνα ἐξαφανισθῇ ἡ ἐρ-

γασία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἐπὶ ὁλόκληρον αἰῶνα, οὐδ' ὑπάρχει ἄνθρωπος ἐν τῇ Ἀνατολῇ δυνάμενος νὰ νικήσῃ δέκα ἑκατομμύρια Ἑλλήνων καὶ δὴ τῶν τριῶν Πατριαρχῶν μέχρι τῶν νεωκόρων, τοῦ προέδρου τῆς Βουλῆς μέχρι τῶν πολιτῶν, τῶν ἐπιφανεστάτων πολιτευτῶν μέχρι τοῦ τελευταίου ὑπαλλήλου καὶ τῶν πλουσιωτάτων ὁμογενῶν μέχρι τῶν πενήτων. Ἐν τοιοῦτον ἐπίλεκτον τῆς πατρίδος τέκνον, ὁ αἰόιδιμος Σεβαστόπουλος, θελήσαν νὰ καταπολεμήσῃ τὰς ἐνεργείας τῶν χυδαῖστων ἴδρυσεν τὸν φερώνυμον ἀγῶνα, ὃν νῦν κατὰ πρῶτον τελοῦμεν. Πάντες γινώσκουσιν, ὅτι τὸ Ἑθνικὸν Πανεπιστήμιον ἐκινδύνευσε νὰ περιπέσῃ εἰς τὴν δυσμένειαν τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους, διότι ἔμελλε νὰ ὑβρίσῃ τὴν μνήμην φιλογενεστάτου τῆς πατρίδος τέκνου καὶ ἔμελλε νὰ κωλύσῃ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐθνικῆς γλώσσης. Οἱ ἀντιδρῶντες ἐνόμιζον, ὅτι ὁ ἀγωνοθέτης ἡξίου, ἵνα εἰσαγάγωμεν εἰς τὴν ἐθνικὴν γλῶσσαν τὴν εὐκτικὴν καὶ τὸ ῥηματικὸν ἀπαρέμφατον, πρὸς ᾧ ἐδείκνυον τηλικαύτην βδελυγμίαν, ἡλικίην δὲν δεικνύουσι πρὸς τὰς **ντοπιολαλιὰς** (διαλέκτους) καὶ τὰς **χασοτονιὰς** (τὰ ἐγκλινόμενα). Διὰ τῆς ἀντιδράσεως ταύτης ἐτέθη πρὸ τοῦ ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου τὸ βαρυσήμαντον ζήτημα, ἂν τοῦτο σκοπῇ νὰ ὑποστηρίξῃ τὸν χυδαῖσμόν ἢ τὴν ἐθνικὴν γλῶσσαν. Ἀλλὰ τύχη ἀγαθῇ διὰ τὴν φιλοπατρίαν τοῦ πρυτάνεως κ. Κατσαρᾶ καὶ τὴν σύνεσιν τῆς Συγκλήτου ὁ κίνδυνος ἀπεσοβήθη.

Οὕτως ιδρύθη τὸ Σεβαστοπούλειον διαγώνισμα πρὸς τιμὴν καὶ ὠφελείαν τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς. Εἶναι δὲ λυπηρόν, ὅτι οἱ χυδαῖσται πειρῶνται, ὅπως ἀποπλανήσωσι τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, ὃν καθήκον ἔχει τὸ ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον νὰ διαφωτίσῃ πάντοτε μὲν, κατ' ἐξοχὴν δ' ἐν τῷδε τῷ ἀγῶνι. Διακηρύττουσιν οὗτοι, ὅτι εἶναι ὁπαδοὶ τῆς δημοτικῆς καὶ ζώσης γλώσσης, ἥτις ὅμως ἐξελέγχεται νεκρά, διότι αὐτοὶ οἱ χυδαῖσται δὲν δύνανται νὰ γράψωσι κατὰ ταύτην, ἀλλὰ μόνον κατὰ τὴν ἐθνικὴν. Ἄν δέ ποτε ἐπιχειρήσωσι νὰ γράψωσι κατὰ τὴν χυδαίαν, περιπίπτουσιν εἰς τηλικαύτας δυσχερείας καὶ εἰς τηλικαῦτα ἁμαρτήματα, εἰς ἡλίκᾳ ἤθελον περιπέσει, εἰ ἔγραφον τὴν γλῶσσαν τοῦ Πινδάρου. Ἄρα ἡ γλῶσσα αὐτῶν δὲν εἶναι ζῶσα, ἀλλὰ νεκρὰ καὶ ζῶσα εἶναι ἡ ἐθνικὴ. Ἡ δημώδης γλῶσσα συνέθανε τῇ καταλύσει τῆς δουλείας καὶ ἡ ἐθνικὴ ἀνεγεννᾶτο κατὰ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ὑψοῦτο ἡ



σημαία τῆς ἐλευθερίας. Οἱ χυδαῖσταὶ ὀνομάζουσιν ἑαυτοὺς **δημοτικιστάς**, ἀλλ' οἱ δημόται βδελύσσονται τὰ ἐμέσματα αὐτῶν καὶ ἀποδιώκουσι ταῦτα, ὥς τὰ πτηνὰ ἐκρίπτουσιν ἐκ τῆς φωλεᾶς αὐτῶν τὰ ὑποβαλλόμενα τῶν κοκκύγων ὠά. Ἡμαρτημένως δ' ὀνομάζουσι καὶ ἡμᾶς **ἀρχαῖστὰς**, διότι ἡμεῖς δὲν ἀρχαῖζομεν, ἀλλ' ἀντιπροσωπεύομεν τὴν εὐγενεσιτάτην τῆς καθεστώσης γλώσσης μορφήν, ὥς γίνεται δῆλον ἐκ τούτου, ὅτι οἱ κατὰ ταύτην ἀγορεύοντες κατακηλοῦσι τὰ ὦτα τῶν ἀκροωμένων, ἐν ᾧ οἱ ἀρχαῖζοντες δὲν ἐπιτυγχάνουσι τούτου.

Οἱ χυδαῖσταὶ ὅμως δὲν περιορίζονται μόνον ἐν τῇ διαστροφῇ τῶν ὀνομάτων, ἀλλὰ καὶ ποιοῦσι καὶ ψευδεῖς ὑποσχέσεις τῷ νοήμονι Ἑλληνικῷ λαῷ. Ἐκχυδαίσθητε, λέγουσιν, ἵνα πλουτήσητε, εὐδαιμονήσητε καὶ ἀφέλητε τὴν κιτρίνην χροιάν, ἥτις ἐφαπλοῦται ἐπὶ τῶν ὑμετέρων παρειῶν. Δὲν πιστεύομεν, ὅτι ἡ ἐπωδὴ αὕτη ἔχει οὕτω θαυματουργὸν δύναμιν. Διότι ὁ ἐκχυδαῖσμός δύναται νὰ ἐκφραλίση καὶ ἀποκτηνώσῃ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' οὐχὶ καὶ νὰ ἀναδείξῃ αὐτὸν πλουσιώτερον. Ἴνα ἴδῃ τις, ὅτι οἱ χυδαῖσταὶ δὲν ἔχουσιν ἀγαθοὺς σκοποὺς ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, εἶναι ἱκανόν, ὅπως παρατηρήσωμεν, ὅτι οὐ μόνον τὴν θεῖαν ἡμῶν γλῶσσαν πειρῶνται, ὅπως ἐκφραλίσωσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐνδοξον ἡμῶν ἱστορίαν, ἣν οἱ αἰῶνες καὶ οἱ λαοὶ τιμῶσι καὶ ἀποθαυμάζουσι, τὴν ἱστορίαν, λέγω, τοῦ Μαραθῶνος, τῆς Σαλαμῖνος καὶ τῶν Πλαταιῶν βαναύσως ὑβρίζουσι καὶ μυκτηρίζουσιν. Οὗτοι κατὰ τὴν «Ἀμάλθειαν» τῆς Σμύρνης (ἀριθ. 8892) λέγουσι «Πρόγονοι καὶ ἀπόγονοι, Μαραθῶνες, Θεμιστοκλῆδες καὶ ἄφθιτον κάλλος τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης. Βλέπεις ἔχουσι τόσο γεροὺς στύλους, προγόνους καὶ Μιστριώτικη παιδείου, γλῶσσα Ἀττικὴ καὶ ἱστορία μὲ Σαλαμῖνες καὶ τέχνη μ' Ἀπόλλωνες καὶ Ἀθηνάδες». Δὲν γινώσκω, ἂν παρ' ἄλλοις λαοῖς ὑπῆρξαν τοιοῦτοι ἐκφυλοὶ, ἵνα ὑβρίσωσι κοσμοϊστορικὰς μάχας καὶ μεγάλους ἄνδρας, οἱοὶ ὁ Θεμιστοκλῆς, οἵτινες ἔσωσαν τὸν πολιτισμὸν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ὅπωςδήποτε οἱ λόγοι οὗτοι ἔχουσιν ὁμοιότητα πρὸς τινὰ ἐρώτησιν, ἣν ἀπέτεινε τῷ ἀειμνήστῳ φίλῳ μου Θεόδωρῳ Δηλιγιάννῃ ἐπιφανέστατον πολιτικὸν τῆς Εὐρώπης πρόσωπον. **Πότε οἱ Ἕλληνες θέλουσι παύσει βλέποντες εἰς τοὺς ἀστέρας;** Εἰ ἐγὼ ἡρωτώμην οὕτως, ἤθελον ἀποκριθῆ, ὅτι μέλλει νὰ συμβῇ τοῦτο κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, καθ' ὃν καὶ οἱ ὑπήκοοι αὐτοῦ θέλουσι



παύσει βλέποντες πρὸς τὴν γῆν. Δὲν εἶναι δυνατόν κατὰ τοὺς φυσικοὺς νόμους τὸν αἰτὸν νὰ μεταμορφώσωμεν εἰς βοῦν καὶ τὸν βοῦν νὰ ἀναβιβάσωμεν εἰς τοὺς αἰθέρας, ἐν οἷς δολιχοδρομεῖ ὁ Ἕλλην αἰτός, ἀλλὰ πρέπει παρ' ἐκάστου λαοῦ νὰ αἰτῶμεν τὴν προσήκουσαν ἀρετήν.

Ἐπειδὴ λοιπὸν μεγάλοι κίνδυνοι ἀπειλοῦσι τὴν Ἑλληνικὴν φυλὴν, καθ' ἅπασαν τὴν Ἀνατολὴν τὸ ἀγώνισμα τοῦ αἰιδίμου Σεβαστοπούλου *πρὸς βελτίωσιν τῆς ἐθνικῆς γλώσσης* ἔτυχε ἐπευφημίας καὶ τῆς ἐπικροτήσεως τῶν Πανελλήνων. Τὸ ἀγώνισμα δεκτὸν γενόμενον προεκηρύχθη καὶ ἐν τῷ προάγωνι παρέστησαν τεσσαράκοντα καὶ ἕξ ἀγωνισταί. Τούτοις ἐδόθη τὸ θέμα: *Τίνα σημασίαν ἔχουσι τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα ἐν τῇ ἀναπτύξει τοῦ ἔθνους;* Ἐκ τούτων κατὰ τὴν βούλησιν τοῦ ἀγωνοθέτου προεκρίθησαν δώδεκα, ἀλλ' ἐν τῷ ἀγῶνι προσῆλθον μόνον ἑνδεκα. Διὰ κλήρου δ' ὠρίσθη τὸ θέμα: *Τίνες προόδους ἐποίησε τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος μετὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτοῦ;* Κύριος σκοπὸς τοῦ ἡμετέρου ἀγῶνος εἶναι ἡ γλῶσσα, ἀλλ' ἐνομίσαμεν, ὅτι οἱ ἀγωνιζόμενοι πρέπει νὰ πραγματεύωνται καὶ ζητήματα ἐθνικὰ πρὸς διαφώτισιν τοῦ λαοῦ, ὃν πειρῶνται, ὅπως ἀποπλανήσωσιν οἱ τὸν ἀπελπισμὸν πρόβλημα τοῦ βίου θέμενοι. Μετὰ τὴν ἡμετέραν ἀνεξαρτησίαν ἴσως ὑπέστημεν πολλὰς βλάβας διὰ τὴν ἀπειρίαν τῶν ἡμετέρων πολιτευτῶν, ἀλλ' ἐγένοντο καὶ ἀλματικάι πρόοδοι, ὧν τινὰς ἀναπτύσσουσιν οἱ ἡμέτεροι ἀγωνισταί. Δὲν μνημονεύουσι δὲ πασῶν, διότι οἱ φοιτηταὶ ἔχουσι μὲν πολλὰς θεωρητικὰς γνώσεις καὶ τὸ ἀνήφαιστον τῆς φαντασίας πῦρ καὶ σφύζει ἐν ταῖς φλεψὶν αὐτῶν τὸ ἀγνὸν τῆς φιλοπατρίας πῦρ, ἀλλὰ δὲν ἐκτήσαντο ἔτι τὸ πρακτικὸν πνεῦμα, δι' οὗ ἦτο δυνατόν νὰ ἀναγνωρισθῶσιν αἱ κατὰ πάντα πρόοδοι τοῦ ἔθνους. Πάντες ὅμως καθ' ὅλου γράφουσιν οὐχὶ κακῶς ἐν τῇ ἐθνικῇ ἡμῶν γλώσσῃ καὶ κοσμοῦσι τὸν λόγον διὰ ποιητικῶν εἰκόνων καὶ παραβολῶν καὶ τῶν ἄλλων γλωσσικῶν ἀνθέων, ἅπερ ἐφύησαν ἐν τῷ εὐανθεῖ τῆς πατρίδος ἡμῶν λειμῶνι. Ἐκ τῶν ὑποβληθεισῶν διατριβῶν ὁμοψήφως ἡ ἐπιτροπεία ἐβράβευσε διὰ τὴν γλωσσικὴν δύναμιν τὴν ὑπὸ τὸν ἀριθμὸν Δ καὶ τὴν ὑπὸ τὸν ἀριθμὸν ΙΑ, ἐπήνεσε δὲ τοὺς ἀριθμοὺς Α, Β καὶ Θ. Ἐκ τούτων εἰς τῶν βραβευθέντων θέλει ἀπαγγεῖλει τὴν ἑαυτοῦ διατριβήν, ἵνα πάντες πει-



σθῶσι περὶ τῆς ἀξίας αὐτῆς. Ἡμεῖς δ' ἐβραβεύσαμεν διατριβάς, τὰ δ' ὀνόματα τῶν βραβευομένων ἀγνοοῦμεν.

Ἦτο δ' εὐχῆς ἔργον, εἰ τοιοῦτος γλωσσικὸς ἀγὼν ἐγίνετο Πανελλήνιος καὶ ἐβραβεύετο τὸ σύγγραμμα, τὸ περιοδικὸν καὶ πρὸ πάντων ἢ ἐφημερίς, ἣτις ἤθελε διακριθῇ κατὰ τὴν καθαρότητα τῆς γλώσσης. Τὸ ἐφ' ἡμῖν ἤρξαμεθα ἐνεργοῦντες καὶ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἵνα πραγματώσῃ οὕτως ὑψηλὴν ἰδέαν. Διότι βελτιοῦντες τὴν ἐθνικὴν γλῶσσαν βελτιοῦμεν τὴν ἡμετέραν φυλὴν, διατηροῦμεν τὴν ὑπεροχὴν τοῦ μεγαλωνύμου ἔθνους ὑπὲρ τοὺς περιοίκους καὶ τοὺς ἄλλους λαούς. Οὕτω ποιοῦντες φράσσομεν καὶ τὴν ὁδὸν τῶν χυδαῖστων, οἵτινες ἐβουλεύθησαν, ἵνα ἀφομοιώσωσι τὴν προνομιοῦχον φυλὴν πρὸς λαοὺς προωρισμένους, ἵνα παράγωσι τὰς πρώτας ὕλας πρὸς διατροφήν τῶν κτηνῶν καὶ τῶν κτηνοειδῶν ἀνθρώπων. Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα εἶναι ὁ αἰθὴρ τῶν γλωσσῶν, ἐν ᾧ δὲν δύνανται νὰ δολιχοδρομήσωσιν αἱ νυκτερίδες ὑπόπτων καὶ ἀντεθνικῶν ἐνεργειῶν. Ὁμολογουμένως διερχόμεθα κλύδωνας καὶ καταιγίδας, ἀλλὰ διαπλέοντες τὸν ἐρικύμονα τῶν καταδιώξεων Ὠκεανὸν θέλομεν διασωθῇ ἐπὶ τῶν θωρηκτῶν τῆς θρησκείας καὶ τῆς γλώσσης· διότι εὖνοεῖ ὁ δημιουργήσας θεὸς τὸν πρωτότοκον αὐτοῦ λαόν, ὅστις διεπαιδαγώγησε τὸν κόσμον, καὶ ἀπὸ τῶν Προπυλαίων καὶ τοῦ Παρθενῶνος ἐνθαρρύνουσιν ἡμᾶς προσβλέπουσαι χαροπαὶ καὶ μειδιῶσαι αἱ τρεῖς τοῦ ἐθνικοῦ βίου χιλιετηρίδες.

Ἡ Ἐπιτροπεία

Γ. ΜΙΣΤΡΙΩΤΗΣ

Γ. ΧΑΤΖΗΔΑΚΙΣ

Σ. ΒΑΣΗΣ

Σημ. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς κρίσεως ὁ Πρύτανης ἀνοίξας τοὺς φακέλλους ἀνέγνω, ὅτι ἐβραβεύθησαν ὁ φοιτητὴς τῆς Νομικῆς κ. Νικόλαος Κ. Ἀβραάμ καὶ ὁ τῆς φιλολογίας Ἰσίδωρος Ξανθόπουλος καὶ ὅτι ἐπηνέθησαν οἱ τῆς φιλολογίας Εὐθύμιος Ι. Μητρόπουλος, Γεώργιος Ἀνδρουλιδάκης καὶ Ι. Σπιτάδης. Ὁ πρῶτος βραβευθεὶς ἀναγνοὺς τὴν διατριβὴν αὐτοῦ ἤγειρε ῥαγδαῖα χειροκροτήματα παρὰ τοῖς λογίοις ἀκροαταῖς.









